

UDK: 336.14+338
1.01 izvorni znanstveni članek

Mitja Steinbacher

docent za metode raziskovalnega dela in makroekonomijo
(Fakulteta za poslovne vede pri Katoliškem inštitutu)

Davki, državna potrošnja in gospodarski razvoj

Izvleček: V prispevku predstavljamo nekatera razmerja med dolgoročno stopnjo blaginje in davki. Namen je osvetliti teorijo, podprto z empiričnimi analizami učinkov davkov na gospodarsko aktivnost. Prispevek prinaša kompilacijo nekaterih temeljnih dejavnikov gospodarske rasti in empiričnih študij o učinkih proračunsko nevtralnih davčnih reform. Izkaže se, da empirične študije o vplivih davkov na blaginjo dajejo prednost potrošnim davkom pred davki na dohodek in linearnim davkom pred progresivnimi. Pri mednarodnih primerjavah učinkov davkov je treba poudariti pomen strukture državnih izdatkov in delovanja institucij, ki spodbujajo gospodarski razvoj.

Ključne besede: davki, državni izdatki, gospodarska rast, dinamični modeli, davčna reforma

Taxes, Public Expenditures, and Economic Development

Abstract: The author of this article shows some of the relationships between long term welfare and taxes. The aim is to compile a theoretically sound foundation with empirical investigation of impacts of taxes on welfare. The analysis brings a compilation of fundamental growth models and empirical investigations of the effects of budgetary neutral tax reform. Empirical studies favor consumption taxes before income taxes and linear taxes before progressive taxes. Comparisons of tax effects across countries need to take into account the structure of public spending and particularly the functioning of institutions that support economic development.

Key words: taxes, public spending, economic growth, dynamic models, tax reform

Uvod

Države ponujajo različne vrste javnih dobrin in uporabljajo različne vrste davčnih politik za financiranje svojih aktivnosti. V tem članku predstavljamo teorijo obdavčitve s poudarkom na modelih, ki opredeljujejo vpliv davkov in državnih izdatkov na gospodarsko aktivnost. Namen je s pomočjo kompilacije in komparacije dolgoročnih ravnovesij matematičnih modelov gospodarske rasti in kompilacije empiričnih študij o vplivu davkov na gospodarsko aktivnost prikazati učinke davkov in proračunsko nevtralnih reform davčnih sistemov na dolgoročni gospodarski razvoj.

V prispevku izhajamo iz temeljnih dejavnikov gospodarske rasti po klasični teoriji gospodarske rasti – človeški kapital, investicije in tehnološki napredek. Ti temeljni dejavniki določajo dolgoročno stopnjo gospodarske rasti, pri čemer imajo davki in državni izdatki, kakor bomo videli v nadaljevanju, zelo pomembno vlogo. Davki so način financiranja državne potrošnje in so neodvisni od vrst in načinov državnega trošenja. Barro (1990) je denimo osredinjen na ekonomske učinke javnih izdatkov, ki jih deli na pozitivne in negativne: pozitivni javni izdatki krepijo gospodarsko rast, negativni jo slabijo.

Sistematično proučevanje obdavčitve se v ekonomski teoriji začena že v prvem četrtnem letju 20. stoletja s Frankom Ramseyem (1928), ki je ugotovil, da je smotrnejše močnejše obdavčevati potrošnjo izdelkov z nižjo cenovno elastičnostjo. Modeliranje davkov doseže razmah s koncem sedemdesetih let z dokazovanjem negativnih vplivov obdavčitve dohodkov kapitala v modelih prekrivajočih se generacij. Judd (1985) je ob predpostavki neseparabilne koristnosti v modelu neskončno živčih posameznikov pokazal, da je optimalna dolgoročna obdavčitev kapitala enaka nič; Eaton (1981) je pokazal, da obdavčitev dohodkov kapitala znižuje dolgoročno stopnjo rasti; Hamilton (1987) pa, da diskriminatorna obravnava posameznih vrst investicij povzroča visoke stroške učinkovitosti. Pojavljajo se modeli, ki vključujejo investicije v človeški kapital, državne izdatke in različne oblike rasti. Prav tako so negativen vpliv obdavčitve dohodkov kapitala na gospodarsko rast in blaginjo že na srednji rok pokazale numerične simulacije na modelih endogene rasti (a) s simetričnim fizičnim in človeškim kapitalom, (b) z elastično ponudbo dela ter (c) na modelu produktivnih državnih izdatkov.

Uvodnemu delu prispevka sledita osrednji in sklepni del. Osrednji del tvorita sklop o endogenih modelih rasti z davki in sklop o modelih splošnega ravnovesja. V sklopu endogenih modelov rasti predstavljamo razvoj temeljnega endogenega modela gospodarske rasti s poudarkom na virih gospodarske rasti po klasični teoriji gospodarske rasti. Namen sklopa je predstaviti osnovno teoretično podstat za merjenje vpliva državnih izdatkov in davkov na dolgoročno stopnjo gospodarske rasti. V drugem sklopu sledi kompilacija matematičnih modelov splošnega ravnovesja za merjenje učinkov proračunsko nevtralnih davčnih reform za blaginjo ljudi. Tretji sklop zaključuje razpravo z nekaterimi osrednjimi ugotovitvami iz kompilacije ekonomskih modelov, ki pojasnjujejo vpliv davkov na gospodarsko rast in blaginjo.

Modeli gospodarske aktivnosti z davki

Današnji modeli gospodarske rasti so moderne inačice Ricardove teorije o delitvi dela s to razliko, da je poudarek današnje teorije gospodarske rasti na akumulaciji kapitala in na tehnološkem napredku, ne več na delitvi dela. Za začetnika teorije gospodarske rasti štejemo Roberta Solowa, ki je v agregatnih podatkih zaznal obstoj »tehnološkega ostanka«. (Solow 1956; 1957) Solowu sledijo modeli gospodarske rasti, zgrajeni okrog človeškega kapitala (Lucas 1988), učenja ob delu (Romer 1986), vlaganj v raziskave in razvoj. (Romer 1990; Kydland in Prescott 1982)

Za temelj kompilacije teorije o vplivu davkov in državnih izdatkov na gospodarsko aktivnost ter temelj analize učinkov davčnih reform za gospodarsko aktivnost smo izbrali stan-

dardni model endogene rasti z državnimi izdatki (Barro in Sala-i-Martin 1992) in model življenjskega cikla (Auerbach in Kotlikoff 1992) v okolju splošnega ravnovesja Arrow-Debreu. Osnovna verzija modela endogene rasti izhaja iz zaprtega gospodarstva, v katerem neskončno živeče reprezentativno gospodinjstvo s svojimi odločitvami o varčevanju in potrošnji maksimira svojo funkcijo koristnosti. Gospodinjstva se v modelu odločajo o ravni potrošnje v okvirih proračunske omejitve, ki jo predstavlja realna vrednost premoženja gospodinjstva. Temeljna verzija modela življenjskega cikla se nanaša na obstoj dveh generacij posameznikov, živečih v enem obdobju. Predpostavke osnovnega modela življenjskega cikla so: (a) konstantno število prebivalstva, (b) nespremenljiva produktivnost kapitala in dela, (c) eksogena ponudba dela, (d) neobstoj medgeneracijskih transferjev od starejše generacije k mladim, (e) popolna zamenljivost vseh vrst kapitala, (f) popolna konkurenca na trgih gospodinjstev, podjetij in države.

Koristnost potrošnje gospodinjstev v endogenem modelu rasti je mogoče optimizirati glede na različne oblike proračunskih omejitev, različna razmerja med delom in prostim časom, različne vrste davčnih sistemov ipd. Barro in Sala-i-Martin (1992) standardni model optimalne stopnje rasti realne potrošnje gospodinjstev razširjata z vključitvijo državnih vlaganj v osnovno verzijo produkcijske funkcije s konstantnimi donosi obsega, in sicer ob pogoju, da država vlaganja financira z enotnimi davki na dohodek, državni izdatki pa ne presegajo davčnih prihodkov. Ob tem je treba povedati, da je že Feldstein (1978) povezal obdavčitev kapitala z akumulacijo kapitala in z gospodarsko rastjo, kar sta osrednja dejavnika stopnje rasti ravnovesne stopnje realne potrošnje gospodinjstev v standardnem modelu rasti.

V osnovni verziji modela maksimizacije koristnosti ob prisotnosti državnih vlaganj v kapital in z uravnanim državnim proračunom lahko pričakujemo, da bodo različne stopnje državnih vlaganj v deležu ustvarjene vrednosti in višine davkov različno vplivale na ravnovesno optimalno stopnjo naraščanja potrošnje gospodinjestev: višji davki jo bodo zniževali, višja državna vlaganja pa jo bodo zviševala oz. zniževala, odvisno od deleža davkov v ustvarjeni vrednosti in z njim povezanega vpliva povečanja deleža davkov v proizvodnji na višino proizvodnje. Ugotovitev velja ob pogojih osnovne inačice Cobb-Douglasove produkcijske funkcije, kjer država nastopa kot eden izmed ponudnikov kapitala, v procesu proizvodnje pa ni prisotne možnosti izbire med delom in prostim časom. Optimalni delež državnih kapitalskih vlaganj v dohodku, ki gospodinjstvom omogoča dosežati največjo ravnovesno stopnjo rasti potrošnje, dosežemo v točki, kjer je dohodkovna elastičnost državnih vlaganj enaka deležu državnih vlaganj v ustvarjeni vrednosti, ta pa je enak davčni stopnji obdavčitve kapitala. (Barro in Sala-i-Martin 1992) Ta pogoj lahko razumemo kot ravnovesni delež državnega kapitala v ustvarjeni vrednosti, ki bi se vzpostavil pod pogoji popolne konkurence na trgu kapitalskih dobrin.

Ravnovesna stopnja rasti potrošnje gospodinjestev, ki maksimira koristnost v okolju Cobb-Douglasove produkcijske funkcije s konstantnimi donosi, po osnovni verziji modela endogene gospodarske rasti obsega in ob prisotnosti državnih izdatkov znaša (Barro in Sala-i-Martin 1992):

$$\theta^{-(1-\tau)} \left[\frac{(1-\alpha)}{\gamma} A^{(1-\alpha)^{-(1-\tau)}} (g/y)^{(\alpha(1-\alpha)^{-(1-\tau)})-\rho} \right],$$

(1),

kjer θ pomeni elastičnost mejne koristnosti potrošnje reprezentativnega gospodinjstva; τ višino proporcionalne davčne stopnje, tako da ta označuje delež državne potrošnje g v realnem dohodku y ; α pomeni elastičnost državne potrošnje, ki nastopa ob kapitalu kot vnos v produkcijski funkciji tipa Cobb-Douglass; γ pomeni strošek kapitala, izražen na enoto potrošne dobrine; ρ pa pomeni stopnjo časovne preference v skupni koristnosti celotne prihodnje potrošnje gospodinjstva.

V temeljni različici modela splošnega ravnovesja posameznik funkcijo koristnosti maksimira s konstantno znotraj generacijsko elastičnostjo substitucije med potrošnjo in prostim časom ter konstantno elastičnostjo substitucije potrošnje med dvema obdobjema (Auerbach et. al. 1983), koristnost pa je odvisna od trošenja posameznika v aktivnem obdobju in od sedanje vrednosti trošenja v pasivnem obdobju. Ob posameznikih v ekonomskih modelih splošnega ravnovesja nastopajo tudi podjetja in država. V ravnovesju je obnašanje posameznikov, podjetij in države konsistentno z gibanjem današnjih in prihodnjih cen na vseh trgih, ki se vedno izpraznijo. Tako sta potrošnja posameznikov in ponudba dela optimalna ob upoštevanju prihodnjega gibanja obrestnih mer, osebnih dohodkov in davkov. Odločitve podjetij glede investiranja konsistentno odražajo prihodnje obnašanje obrestnih mer in siceršnje gibanje trga kapitala; medtem pa država fiskalno politiko izvaja ob veznem pogoju proračunske omejitve. Ti modeli so zelo zapleteni in jih praviloma ni mogoče reševati z matematično analizo.

Optimalni davki in blaginja

Vzporedno z razvojem omenjenih modelov poteka empirično preverjanje dolgoročnih učinkov agregatne višine davkov na akumulacijo kapitala in gospodarski razvoj oz. raziskovanje vplivov različnih vrst davkov na gospodarski razvoj. Jones s sodelavci (1993) dokazuje negativen učinek obdavčevanja kapitalskih dohodkov na blaginjo s pomočjo treh inercialnih modelov endogene rasti: model s simetričnim fizičnim in človeškim kapitalom, model z elastično ponudbo dela (izbira med delom in prostim časom) in model, ki vključuje produktivne javne izdatke. Rogerson in Walleniusova (2009) nadgrajujeta model življenjskega cikla raziskovalne skupine nobelovca Prescottta za analizo učinkov sprememb davkov in državnih transferjev na ravnovesno raven opravljenih delovnih ur. Avtorja ugotavljata močan negativen vpliv davkov na dolgoročno ravnovesno število opravljenih delovnih ur.

Ob privzetku, da davki na dobiček vplivajo na spodbude za investiranje in ob privzetku obstoja substitucije manj produktivnega z bolj produktivnim kapitalom lahko ob povečevanju davkov na dobiček sklepamo na zaviranje investiranja, ki se kaže v tehnološkem nazadovanju podjetij. Lucas (1990) denimo ocenjuje, da bi izločitev davka na dohodek od kapitala povečala zalogo kapitala. Lee in Gordon (2005) sta opravila obsežno empirično študijo standardnega regresijskega modela rasti na sedemindvajset letni časovni seriji panelnih podatkov za sedemdeset držav. Avtorja ugotavljata, da bi znižanje davka na dohodek od kapitala v povprečju zvišalo stopnjo realne gospodarske rasti.

Posebej negativen učinek na gospodarsko rast imajo diskriminatorni davki; to so davki, ki dopuščajo različne izjeme

glede obdavčitve gospodarskih aktivnosti. Jones s sodelavci (1993) ocenjuje, da bi ukinitvev distorzij med davki v ZDA povečala gospodarsko rast tudi za osem odstotnih točk. Barro (1991) je s pomočjo presečnih podatkov ocenil učinke javnega trošenja na gospodarsko rast in ugotovil negativno vzročno-posledično povezavo med javno potrošnjo in gospodarsko rastjo. Ocenil je, da distorzijski učinki javne potrošnje in davkov negativno vplivajo na varčevanje, s čimer povzročajo zniževanje produktivnosti zasebnega sektorja. K temu je treba dodati empirično študijo Easterlyja (1993), ki na presečnih podatkih sedeminpetdesetih držav prikazuje negativne učinke cenovnih distorzij na gospodarsko rast, a se pri tem ne spušča v vzroke za nastajanje cenovnih distorzij; različna davčna obravnava je lahko pomemben vir cenovnih distorzij. Alfonso in Furceri (2010) s pomočjo podatkov za države OECD in EU ugotavljata negativen vpliv višine in volatilnosti davčnih prihodkov in potrošnje na gospodarsko rast. Avtorja zaznavata statistično značilen negativen vpliv višine in volatilnosti posrednih davkov, socialnih prispevkov, državnih izdatkov, subvencij in državnih investicij na gospodarsko rast. Podobno študijo je na panelu enaindvajsetih držav OECD opravil Arnold (2008). Avtor ugotavlja, da so davki na dohodek kapitala in dela povezani z nižjimi stopnjami gospodarske rasti od davkov na potrošnjo in lastnino. Najbolj negativen učinek na gospodarsko rast računa ob davkih na dohodek iz kapitala, najmanj negativnega pa pri davkih na nepremičnine. Zaviranje vlaganj v kapital zaradi obstoja davčnih distorzij in javne potrošnje pomeni zaviranje gospodarske aktivnosti. V teh okvirih opravljene študije zagovarjajo ničelne stopne davkov na kapital. (Chamley 1986; Chari et al. 1994; Jones et al. 1993; 1997; Judd 1985; 1999) Jorgenson in Yun (1990) kažeta, kako bi prehod na potrošne davke lahko okreplil varčevanje, povečal ponudbo dela in dvignil produktivnost v gospodarstvu. Zelo obsežna je

študija, ki jo je opravil Ventura (1999). Avtor je na modelu splošnega ravnovesja in s heterogenimi agenti z možnostjo izbire med delom in prostim časom simuliral uvedbo proračunsko nevtralne spremembe davčnega sistema v ZDA. Avtorju uspe izolirati učinke uvedbe davčnega modela, ki sta ga za ameriško gospodarstvo oblikovala Hall in Rabushka (1995): ukinitvev obdavčitve dohodkov iz kapitala bi povečala akumulacijo kapitala; delovne ure bi se v povprečju znižale, vendar ob povečani agregatni produktivnosti dela; koncentracija premoženja bi se povečala; potrošnja bi se povečala za vse starostne skupine, vendar ne za vse enakomerno. Omenjeni predlog spremembe davčnega sistema se v grobem nanaša na zamenjavo davčnih stopenj na kapitalске dohodke, na dohodke od dela z enotno stopnjo, ki bi veljala nad vrednostjo splošne olajšave, in na celoten dohodek iz kapitala po popolnem odbitku vseh novih vlaganj v kapital.

Korak dlje od Venture je opravila skupina raziskovalcev pod vodstvom Altiga, ki je model AK razširila z vključitvijo učinka zadovoljstva ob dedovanju in simulirala uvedbo petih vrst davčnih reform (Altig et al. 2001): (a) proporcionalni davki na dohodek, (b) proporcionalni davki na potrošnjo, (c) enotna davčna stopnja, (d) enotna davčna stopnja s prehodno olajšavo in (e) progresivna enotna davčna stopnja. Model je relativno zapleten in ga ni mogoče rešiti s pomočjo matematičnih metod. Avtorji ga zato rešujejo s pomočjo Gauss-Seidlove iterativne metode posodabljanja vnaprej parameterizirane vrednostne funkcije, dokler ta ne doseže zahtevane stopnje konvergence. Model so umerili na resnično stanje ameriškega gospodarstva in izračunali kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne učinke davčnih reform glede na začetno parameterizacijo. Avtorji kažejo na možnosti izrazite makroekonomske ekspanzije in povečanja blaginje ob uvedbi davčnih reform, vendar z neenakomernimi učinki na različne dohodkovne in

starostne skupine prebivalstva. Ukrepi, ki bi omejili neželene učinke za posamezne skupine, bi pomenili znižanje agregativnih učinkov; ob upoštevanju modela odprtega gospodarstva bi bili učinki akumulacije kapitala za blaginjo še bolj ugodni.

Sklepni komentar

V grobem poznamo štiri skupine makroekonomskih modelov za merjenje učinkov davkov na gospodarstvo: a) endogeni modeli rasti, b) medgeneracijski modeli, c) modeli neskončno živečega, reprezentativnega agenta in d) modeli heterogenih agentov. Raziskovanje davčnih sistemov s pomočjo matematičnih modelov poudarja pomen dolgoročnih posledic davčnih reform na ekonomske spremenljivke. Slabost matematičnih modelov je v nezmožnosti povezave vpliva sedanjih odločitev na prihodnje, saj matematični model ne daje odgovora glede vzrokov gibanja spremenljivk v modelu. Pri davčnih reformah nastane preplet dolgoročnih vzročno-posledičnih dejavnikov, še posebej v primerih, ko davčne reforme spreminjajo odnos ljudi do medčasovnih preferenc potrošnje in varčevanja ter na razmerja med delom in kapitalom v podjetjih. Današnji davčni sistemi v razvitem svetu veljajo za precej kompleksne, nepregledne, neučinkovite in zapletene, kar lahko povzroča izrazite distorzije relativnih cen proizvodnih virov in končnih dobrin ter vpliva na ekonomske odločitve ljudi. Poenostavitve davkov v smeri odprave davčnih izjem in enake davčne obravnave bi znižale davčno pogojene distorzije relativnih cen.

Empirično-numerične raziskave v splošnem potrjujejo negativen vpliv progresivnih obdavčitev na blaginjo ter dohodninske davke v primerjavi s potrošnimi oz. linearnimi davki prikazujejo kot manj smiselne. Pri prehodu s sistema progre-

sivne obdavčitve na linearne davke lahko pričakujemo pozitivne učinke v rasti produktivnosti, kar je osnova dolgoročne gospodarske rasti. Do dviga produktivnosti naj bi prišlo zaradi pričakovanega zmanjšanja presežnega davčnega bremena oz. mrtve davčne izgube. Spodbujanje zniževanja in poenostavitve davčnega bremena na kapital in dohodek je lahko učinkovit način za spodbujanje gospodarske aktivnosti. Splošni dejavniki gospodarskega razvoja so v teoriji razvojne ekonomije poznani. Toda vsako okolje, četudi je institucionalno enako urejeno v primerjavi z ostalimi okolji, ima določene posebnosti, ki se v podatkih gospodarjenja na mikro ravni kažejo v razlikah pri gospodarskem stanju. Zaradi teh posebnosti ne obstaja enoznačen način spodbujanja gospodarskega razvoja s pomočjo davčnih reform.

Del dohodkov gospodarske aktivnosti se ne glede na stopnjo razvojnih potencialov in kapitalske opremljenosti dela preliva med gospodarstvom in državo. Rodrik (2003) denimo dokazuje, da v nekaterih državah ustvarijo več kakor v drugih predvsem zaradi bolj učinkovitega javnega sektorja, ki ima pozitiven vpliv na gospodarski razvoj, v kolikor zagotavlja varstvo zasebne lastnine in izvajanja pogodb, spodbuja delovanje tržnega gospodarstva, vzdržuje stabilno vrednost denarja, preprečuje rentništvo pri potrošnji davkov in vzdržuje stabilen javni dolg. Po mnenju Halla in Jonesa (1999) je »kakovost javne infrastrukture«, ki jo zagotavljajo načela pravnega reda, pomembnejši kriterij dolgoročne rasti od človeškega kapitala ali tehnološkega napredka.

S pomočjo ekonomskih modelov, predstavljenih v tem prispevku, ne moremo dati enoznačnega odgovora na vprašanje, do kolikšne mere davki in državni izdatki zavirajo gospodarsko aktivnost oz. do kolikšne mere so ti še smisel-

ni. Sklep, ki ga lahko izpeljemo, je, da je najmanj zaželeno obdavčevanje ustvarjanja, torej v grobem dela in kapitala. Teorija in empirične študije kažejo, da je državno potrošnjo smiselno financirati z obdavčevanjem potrošnje na način povzročanja minimalnih cenovnih distorzij. S tem se v gospodarstvu preprečuje zaviranje akumulacije kapitala in vlaganj v človeške zmožnosti, cene pa v polni meri odražajo relativno stopnjo redkosti dobrin.

Pri empiričnih analizah gospodarske aktivnosti na različnih davčnih sistemih je treba upoštevati lokalne posebnosti okolij, ki jih analiziramo. Ekonomskih učinkov davčnih sistemov v tehnološko razvitih delih sveta z delujočimi institucijami za zaščito gospodarske aktivnosti, kjer je gospodarjenje povezano s kapitalskimi vlaganji v tehnološko opremljenost, ustvarjanje dohodka pa v največji meri poteka v podjetjih, ne moremo meriti na enak način kakor učinke davčnih sistemov v gospodarsko manj razvitih območjih z več menjalnega gospodarjenja in brez institucij, ki bi ščitile zasebno lastnino in kapitalska vlaganja v človeške vire.

Reference

Alfonso, Antonio; Furceri, Davide. 2010. Government size, composition, volatility and economic growth. *European Journal of Political Economy* 26, št. 4: 517–532.

Altig, David; Auerbach, Alan J.; Kotlikoff, Laurence J.; Smetters, Kent A.; Walliser, Jan. 2001. Simulating Fundamental Tax Reform in the United States. *The American Economic Review* 91, št. 3: 574–595.

Arnold, Jens. 2008. Do Tax Structures Affect Aggregate Economic Growth?: Empirical Evidence from a Panel of OECD Countries. OECD Economics Department Working Papers 643. Pariz: OECD Publishing.

Auerbach, Alan J.; Kotlikoff, Laurence J.; Skinner, Jonathan. 1983. The Efficiency Gains from Dynamic Tax Reform. *International Economic Review* 24, št. 1: 81–100.

Auerbach, Alan J.; Kotlikoff, Laurence J. 1992. *Dynamic Fiscal Policy*. Cambridge: Cambridge University Press.

Barro, Robert J. 1990. Government Spending in a Simple Model of Endogenous Growth. *The Journal of Political Economy* 98, št. 5: 103–125.

Barro, Robert J. 1991. Economic Growth in a Cross Section of Countries. *Quarterly Journal of Economics* 106, št. 2: 407–433.

Barro, Robert J.; Sala-i-Martin, Xavier. 1992. Public Finance in Models of Economic Growth. *Review of Economic Studies* 59, št. 4: 645–661.

Chamley, Christophe. 1986. Optimal Taxation of Capital Income in General Equilibrium with Infinite Lives. *Econometrica* 54, št. 3: 607–622.

Chari, V. V.; Lawrence, Christiano; Kehoe, Patrick. 1994. Optimal Fiscal Policy in a Business Cycle Model. *Journal of Political Economy* 102, št. 4: 617–652.

Easterly, William. 1993. How much do distortions affect growth? *Journal of Monetary Economics* 32, št. 2: 187–212.

Eaton J. 1981. Fiscal Policy, Inflation and the Accumulation of Risky Capital. *Review of Economic Studies* 48: 435–445.

Feldstein, Martin S. 1978. The Welfare Cost of Capital Income Taxation. *Journal of Political Economy* 86: 29–51.

Hall, Robert E.; Rabushka, Alvin. 1995. *The Flat Tax* [tretja izdaja]. Stanford: Hoover Institution Press.

Hamilton, Jonathan H. 1987. Taxation, Savings, and Portfolio Choice in a Continuous Time Model. *Public Finance* 42: 264–282.

Jones, Larry E.; Manuelli, Rodolfo E.; Rossi, Peter E. 1993. Optimal Taxation in Models of Endogenous Growth. *The Journal of Political Economy* 101, št. 3: 485–517.

Jones, Larry; Manuelli, Rodolfo; Rossi, Peter. 1997. On the Optimal Taxation of Capital Income. *Journal of Economic Theory* 73, št. 1: 93–117.

Jorgenson, Dale W.; Young, Yun K. 1990. Tax Reform and U.S. Economic Growth. *The Journal of Political Economy* 98, št. 5: 151–193.

Judd, Kenneth L. 1985. Redistributive Taxation in a Simple Perfect Foresight Model. *Journal of Public Economics* 28: 59–83.

Judd, Kenneth L. 1999. Optimal Taxation and Spending in General Competitive Growth Models. *Journal of Public Economics* 71, št. 1: 1–26.

Kydland, Finn; Prescott, Edward. 1982. Time to Build and Aggregate Fluctuations. *Econometrica* 50, št. 6: 1345–1370.

Lee, Yung; Gordon, Roger. 2005. Tax Structure and Economic Growth. *Journal of Public Economics* 89, št. 5/6: 1027–1043.

Lucas, Robert. 1988. On the Mechanics of Economic Development. *Journal of Monetary Economics* 22, št. 1: 3–42.

Ramsey, Frank. 1928. A Contribution to the Theory of Taxation (part one). *The Economic Journal* 37, št. 145: 47–61.

Ramsey Frank. 1928. A Mathematical Theory of Saving (part two). *The Economic Journal* 38, št. 152: 543–559.

Rogerson, Richard; Wallenius, Johanna. 2009. Micro and Macro Elasticities in a Lofe-Cycle Model with Taxes. *The Economic Journal* 144, št. 6: 2277–2292.

Romer, Paul. 1986. Increasing Returns and Long-Run Growth. *Journal of Political Economy* 94, št. 5: 1002–1037.

Romer, Paul. 1990. Endogenous Technological Change. *Journal of Political Economy* 98, št. 2: 71–102.

Solow, Robert. 1956. A Contribution to the Theory of Economic Growth. *Quarterly Journal of Economics* 70, št. 1: 65–94.

Solow, Robert. 1957. Technical Change and the Aggregate Production Function. *Review of Economics and Statistics* 39, št. 3: 312–320.

Ventura, Gustavo. 1999. Flat Tax Reform: A Quantitative Exploration. *The Journal of Economic Dynamics and Control* 23: 1425–1458.